

Kohanimenõukogu koosolek
PROTOKOLL nr 42

Tallinn, 27. september 2012

DELTA 20.11.2012 nr 12-4/14-1

Juhatas: Väino Tõemets

Protokollis: Aule Kikas

Osalesid: kohanimenõukogu liikmed Jüri Jagomägi, Aule Kikas, Mall Kivisalu, Ants Kraut, Jaak Maandi, Peeter Päll, Liisi Sokk, Uudo Timm, Ilmar Tomusk, Väino Tõemets, Olev Veskimäe.

Puudusid: kohanimenõukogu liikmed Katrin Alliksaar, Raivo Aunap, Valdek Pall ja Evar Saar.

Kutsutud: Malle Hunt (Veeteede Amet), Liis Pärtelpoeg (MTÜ Sibulatee), Lui Hubel AS Eesti Kaardikeskus, Tõnu Raudsepp (Keskkonnateabe keskus), Annika Palu (Maa-amet).

Päevakord:

1. Sibulatee nimest.
2. Ülevaade vooluvete nimistu korrastamisest.
3. Kohanimeviitade paigaldamisest.
4. Kohanimekorralduse valdkonna arengukava kinnitamine, 2013. a tegevuste kooskõlastamine.
5. Informatsioon:
 - 5.1. ÜRO kohanimekorralduskonverents;
 - 5.2. Tallinna ja Helsingi nimekomisjoni ühisseminar;
 - 5.3. Kohanimede töögrupp Dublinis;
 - 5.4. Avalike veekogude nimedest;
 - 5.5. X kohanimepäev Hiiumaal;
 - 5.6. Kohanimeseaduse muutmise seaduse eelnõu;
6. Kohapeal algatatud küsimused:
 - 6.1. Ärilise funktsiooniga kohanimed;
 - 6.2. Talunimede probleemid.

1. Sibulatee nimest.

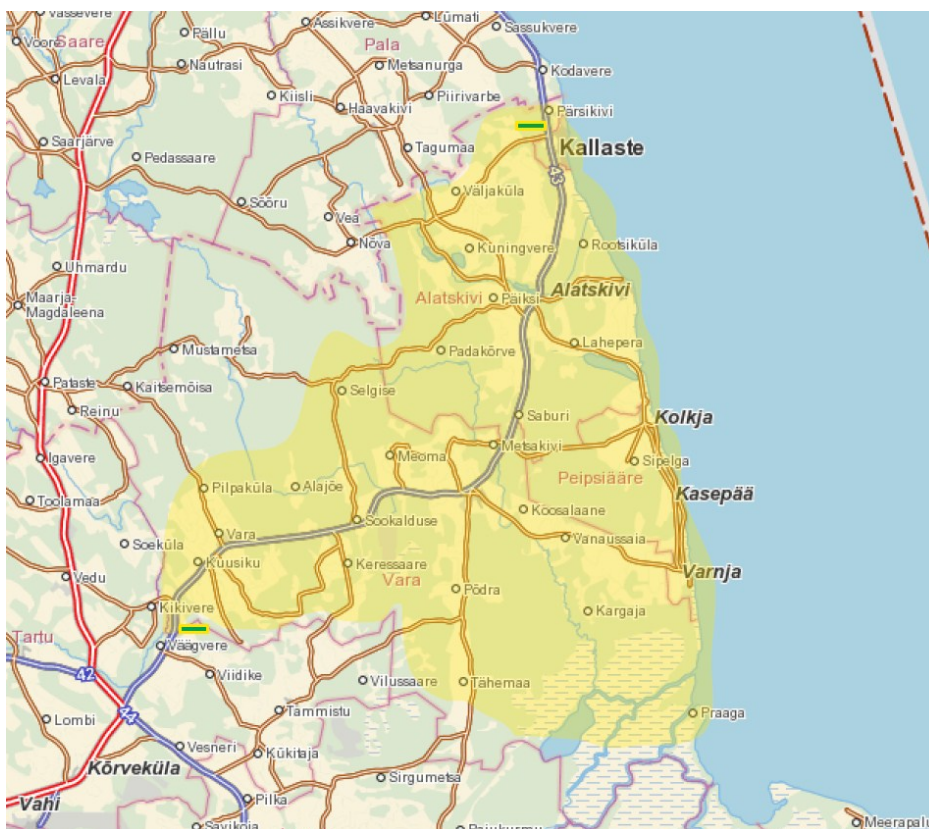
Liis Pärtelpoeg (MTÜ Sibulatee juhatuse liige) tutvustas MTÜ Sibulatee avaldust kinnitada *Sibulatee* ametliku kohanimena. Ta selgitas, et *Sibulatee* on Peipsiäärsete turismiettevõtjate

võrgustik ning on antud piirkonda tutvustanud ja turundanud viimased kolm aastat sõna *Sibulatee* alt. Piirkonda on tutvustatud lausega - üks piirkond, kaks rahvust, kolm kultuuri. Nüüd ollakse jõudnud nii kaugemale, et soovitakse *Sibulatee* piirkond ära märgistada pruunitaustalise suunaviidaga ehk *Sibulatee* nimega. *Sibulatee* piirkond hõlmab osaliselt Vara, Alatskivi ja Peipsiääre valda ning tervikuna Kallaste linna.

Kohanimenõukogu liikmed selgitasid taotlejale kohanimede esitatavaid nõudeid ning esitasid täpsustavaid küsimusi nimeobjekti kohta. *Sibulatee* saab olla ametlik kohanimi (nagu nt Piibe maantee) ning sel juhul saab ta olla ametlikult vaid ükskeelne; viidale saab kanda vaid eestikeelse nime. Nime saaks kinnitada ka kakskeelsena, sest tee läbib alasid, kus vene vanausulised moodustavad põlise vähemuse. Et *Sibulatee* on aga konkreetse ala nimi, siis laienevad sellele kõik kohanimedele esitatavad nõuded (nt nime ei tõlgita).

Taotleja sõnade kohaselt taotletakse kohanime *Sibulatee* alale mitte tee (vt lisatud joonis). Kohanimenõukogu antud selgituste kohaselt seostub liigisõna *tee* kohanimes siiski konkreetse teega ning *Sibulatee* nime ei saa anda piirkonnale. Mitut omavalitsust hõlmava nimeobjekti kohanimi on vaja kooskõlastada asjaomaste kohalike omavalitsustega. Edasist arutelu jätkatakse e-posti vahendusel.

Otsustati 1) esitatud taotluse põhjal mitte kinnitada kohanime *Sibulatee* kohanimena; 2) taotlejal täpsustada *Sibulatee* nime ruumikuju ning kasutamine asjaomaste kohalike omavalitsustega.

2. Ülevaade vooluvete nimistu korrastamisest.

Tõnu Raudsepp annab ülevaate Siseministeriumiga sõlmitud lepingu täitmisest. Lepingu kohaselt kontrollivad ja korrastavad Tõnu Raudsepp ja Evar Saar 30. märtsil 1982 kinnitatud Eesti NSV jõgede, ojade ja kraavide ametliku nimestiku, kuhu on kantud 1755 nimede ja ruumikujudega vooluvete nimed. Töö sisu on vooluvete nimede korrastamine, kohanimede nime- ja ruumikujude täpsustamine ning kohanimenõukogu vastava otsuse projekti ettevalmistamise vooluvete nimede riiklikusse kohanimeregistrisse kandmiseks (GIS-andmebaasi objektide ruumikujudega).

Nimekujude kooskõlastamine kohalike omavalitsustega toimub peale töö üleandmist ministriumile; täpsustatud ja täpsustamist vajavad nimekujud arutatakse läbi kohanimenõukogus.

Otsustati informatsioon võtta teadmiseks.

3. Kohanimeviitade paigaldamisest.

Mall Kivisalu juhib tähelepanu asjaolule, et erinevate projektide (nt EAS, KIK jt) käigus on paigaldatud kohanimetähiseid, mis ei vasta kohanimeseaduse nõuetele. Kohanimenõukogu peab vajalikuks juhtida tähelepanu asjaolule, et kohanimeseaduse § 14 kohaselt võib avalikel viitadel, sh liiklusmärkidel, kasutada vaid kohanimeregistrisse kantud ametlikke kohanimesid. Tulenevalt eeltoodust soovitage jälgida enne rahastamisotsuse tegemist kohanime korrektsust, et vältida kohanimetähistel hilisemat muudatuste tegemise vajadust.

Otsustati teha kohanimenõukogu pöördumine projektide rahastajatele, et juhtida tähelepanu kohanimetähistele kantavate kohanime korrektsusele kasutamisele.

4. Kohanimekorralduse valdkonna arengukava kinnitamine, 2013. a tegevuste kooskõlastamine.

Aule Kikas tegi kokkuvõtte kohanimekorralduse valdkonna arengukava väljatöötamisest. Arengukavas on 2013. a täpsustatud tegevused, milledest olulisemad on kohanimeäärjate ja teiste kohanimedega tegelejate (arhitektid, planeerijad jne) jätkuv koolitamine. Kavas on koostada mitmeid juhendmaterjale ja tutvustavaid artikleid kohanimekorralduse kohta. Töö jätkub meresaarte, järvede ja vooluvete nimistute korrastamisega; uute tegevustena on planeeritud mereosade ja – madalate ning neemede ja poolsaarte nimede ülevaatamine. Seoses kohanimeseaduse muudatustega on kavandatud ka mõningad kohanimeregistri arendused. Suurema ettevõtmisena toimub 2013. a septembris Tallinnas ÜRO kohanimeekspertide rühma Balti jaotise koosolek, mille töösse kaasatakse ka teiste riikide eksperte.

Otsustati kinnitada kohanimekorralduse valdkondlik arengukava (lisatud protokollile).

5. Informatsioon.

5.1. ÜRO kohanimekorralduskonverents.

Aule Kikas ja Peeter Päll andsid ülevaate 31. juulist - 9. augustini New Yorgis toimunud 10. ÜRO kohanimekonverentsist ning 30. juulil ja 10. augustil toimunud ÜRO kohanimeekspertide rühma 27. sessioonist.

Konverentsil tehti 160 ettekannet: osales 289 esindajat 80 riigist. Eestist esitati konverentsile 8 dokumenti:

- 1) riigi aruanne viie aasta kohanimekorraldusest;
- 2) Eesti teaduslike kohanimeandmekogude ülevaade;
- 3) Eesti kohanimetarvituse juhtnõõrid (trükis);
- 4) Balti jaotise aruanne;
- 5) UNGEGNi latinisatsioonisüsteemide tööühma aruanne;
- 6) ÜRO latinisatsioonisüsteemide ülevaade;
- 7) latinisatsioonisüsteemide pööratavuse käsitlus;
- 8) UNGEGNi ja ICANNi (Interneti-nimede korporatsiooni) koostöö ülevaade.

Balti jaotisega (*Eesti, Läti, Leedu ja Venemaa*) liitus Poola, kes seni on osalenud Balti jaotise tööd vaatlejana. Balti jaotise esimees aastatel 2013- 2017 on Marina Morozova (Venemaa) ning aasesimees Vita Strautniece (Läti).

Vahetus ÜRO kohanimeekspertide rühma juht – Helen Kerfooti (Kanada) vahetas välja William Watt (Austraalia).

Konverentsi üks tulemusi on vastuvõetud resolutsioonid. Ka meil päevakorras oleva teemana puudutas üks resolutsioon kohanime ääri kasutamise piiramist. Veel käsitletud teemasid: Aafrika riikide abistamine kohanimekorralduses; UNESCO vaimne kultuuripärand ja kohanimed; Google'i kaadirakendus; kohanimekorralduse õiguslikud aspektid, kohanimealane koolitus jne.

Konverentsil tegi Põhjamaade jaotis ettepaneku korraldada Põhja- ja Baltimaade jaotiste ühisseminar, et arutada erinevate kohanimeandmebaaside kasutamist, integreerimist. Kohtumise planeerime 2013. a septembris.

Otsustati võtta informatsioon teadmiseks.

5.2. Tallinna ja Helsingi nimekomisjoni ühisseminar.

Liisi Sock andis ülevaate Tallinnas toimunud Tallinna ja Helsingi nimekomisjoni ühisseminarist. Helsingist osales 8 nimekomisjoni liiget. Tutvuti Tallinna Linnaplaneerimise Ameti tööga, peeti oma töid ja tegemisi ning Tallinna ja Helsingi kohanimekorraldust tutvustav ühisseminar; külalistele näidati ka Tallinna. Helsingi kolleegidele pakkus suurt huvi nii taasiseseisvumisega kaasnenud nõukogulike kohanime muutmine kui Eesti kohanimerregister. Kuna Soomes puudub kohanimeseadus, siis juhendatakse oma tegevuses väljakujunenud praktikast, rahvusvahelistest kogemustest ja ka näiteks ÜRO kohanimekonverentside resolutsioonidest.

Otsustati võtta informatsioon teadmiseks.

5.3. Kohanimede töögrupp Dublinis.

Annika Palu (Maa-amet) ja Andre Kaptein (Maa-amet) osalesid augustis Dublini ülikooli korraldatud rahvusvahelisel kohanimeseminaril. Seminaril tehti 15 ettekannet. Peaesineja oli Helen Kerfoot (Kanada), kes tegi ettekande kohanime kogumise meetoodikast, mis oli ka seminari üks läbivaid teemasid.

Otsustati võtta informatsioon teadmiseks.

5.4. X kohanimepäev Hiiumaal.

Aule Kikas tutvustas 1. novembri 2012.a Kärdlas toimuvat X kohanimepäeva. Tänavusel kokkusaamisel keskendutakse Hiiumaa kohanimedele, nende uurimisele ning kujunemislugudele. Üritusel teeb oma ettekande teiste hulgas kirjanik Tõnu Õnnepalu, kes räägib kohtadest ja nende nimedest oma loomingus. Hiiumaa kohanimedest räägivad Marja Kallasmaa Eesti Keele Instituudist ja Helve Russak Sõru muuseumist. Küsimusele, miks kohad nime vahetavad, proovib leida vastust Helgi Põllo Hiiumaa muuseumist. Eesti kohanimeraamatut tutvustab kohanimenõukogu esimees Peeter Päll ning riiklikust kohanimerregistrist teeb ülevaate Mall Kivisalu Maa-ametist, samuti on ettekanne riiklikust kohanimekorraldusest.

Otsustati võtta informatsioon teadmiseks.

5.5. Kohanimeseaduse muutmise seadus.

Aule Kikas andis ülevaate kohanimeseaduse muutmise seaduse eelnõu menetlusest. Seadus on läbinud eelnõude infosüsteemis kooskõlastusmenetluse; esitatud on mõned arvestatavad ettepanekud eelnõu täpsustamiseks (normitehnilised, keelelised). Peale eelnõu täpsustamist edastame eelnõu Vabariigi Valitsuse istungi päevakorda võtmiseks.

Otsustati võtta informatsioon teadmiseks.

6. Kohapeal algatatud küsimused.

6.1. Ärilise funktsiooniga kohanimed.

Peeter Päll tutvustas ÜRO 10. kohanimekorralduskonverentsil vastu võetud resolutsiooni kohanimede ärilise kasutamise tõrjumise kohta. Resolutsioonis tõdetakse, et igal pool maailmas on praktikat selle kohta, et kohanimed kasutatakse ärilisel eesmärgil, mis aga moonutab kohalikku identiteeti ja on vaimse kultuuripärandi suhtes väga kahjulik. Resolutsiooniga soovitatakse kohanimeorganeid mitte julgustama kasutama kohanimed ärilistel eesmärkidel ja tehakse ettepanek välja töötada vastavad juhised.

Analoogsete teemadega puutume ka Eesti kohanimekorralduses. Äsja saabus taotlus puurkaevule kohanime andmise sooviga. Taotluse põhjenduseks on see, et puurkaevule soovitakse anda loodusliku mineraalvee staatust ning kanda see vastavasse registrisse. Registrisse kantakse veeallika nimetus, tootmise asukoht ja vee müüginimetus. Selleks, et tootja oleks üheselt määratav, on vaja, et veeallika- ja tootmiskoha nimetus langeksid kokku. Kohanimenõukogu liikmed leidsid, et teemaga on vaja edasi tegeleda, sealhulgas peeti vajalikuks tõlkida ÜRO vastav resolutsioon.

Otsustati mitte toetada kohanimede ärakasutamist ja uute kohanimede loomist ärilistel eesmärkidel, kuna see ei ole koosõlas kohanimede kasutamise heade tavade ja rahvusvaheliste põhimõtetega.

6.2. Talunimede probleemid.

Lui Hubel (Eesti Kaardikeskus) tõstatas küsimuse kohanimeregistri nimeobjektide liigitusest. Valmistades ette erinevaid trükikaarte, on tekkinud küsimus objekti „talu“ määratluses. Aadressiandmete käsiraamatus toodud mõiste kohaselt on „talu tavaliselt ühele perekonnale kuuluv elupaik ja väike maamajand, mis hõlmab maavalduse koos eluhoonete, abihoonete, nii majandatavate kui ka mittemajandatavate kooslustega koos nende elanikega. Talu võib olla naturaalmajanduslik või spetsialiseeruda mõne põllumajandus-, loomakasvatuse- või aiandussaaduste tootmisele. Tänapäeval on paljud talud spetsialiseerunud turismile”.

Põhikaardile (trükiversioon M 1:20000) oleme kandnud hajaasustuses paiknevate põlistalude, mahajäetud hoonesäilmetega talukohad, eramute ja suvilate jms. hoonetega kohtade nimed mis on kantud maaregistrisse (vt Eesti põhikaardi trükikaardi toimetamise nõuded punkt 5.4.3, kus on sõnastus, et talu nimeobjekt on eluhoonega katastriüksus ja nimi seotakse eluhoonega).

Lähtuvalt eeltoodust on küsimus: kuna üldlevinud talu mõiste on kitsapiirilisem kui praegu põhikaardile kantavate vastavate objektide loetelu, siis kuidas tuleks kajastada maaüksuseid?

Kohanimenõukogu leidis, et lähtuda tuleb sellest, mida kanda põhikaardile. Täpsustada tuleks legendi ning senisele *talule* lisandub *elamu* või kirje *tal* või *muu hoonestu*.

Otsustati anda soovitus Eesti Kaardikeskusele kasutada maaüksustel asuvate hoonete näitamisel kaardi legendil märget „*tal*, *hoonestu*“.

(allkirjastatud digitaalselt)

Väino Tõemets

kohanimenõukogu esimees